

## FOR VÅTROMSBELEGG MED ONYX\*

Erstatter anvisning datert 01.06.2004.

Onyx kan monteres horisontalt eller vertikalt. Alternativene beskrives i anvisningen under H3 og V3.

\*Produktet er godkjent for bruk som tetningssjikt under klinker.

### 1. FORUTSETNINGER

1.1 Underlaget skal være rent, jevnt og tørt og uten sprekker. Underlaget skal også være fritt for hindringer som vanskeliggjør monteringen av veggbelegget.

1.2 Underlag av platemateriale forutsettes å inneholde en fuktkvotepå 9 % (som tilsvarer 60 % RF ved +20 °C), slik at det ikke oppstår bevegelser som senere kan forårsake skader.

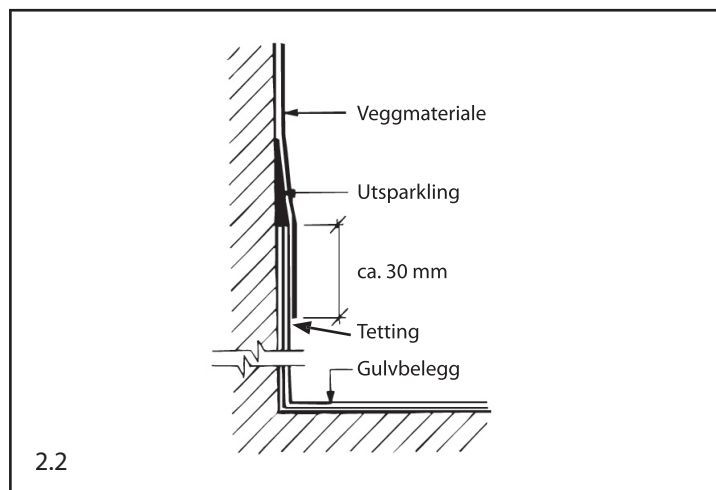
1.3 Det forutsettes at hull for rørgjennomføringer og liknende, er dimensjonert slik at mellomrom ikke forekommer. Dette er en forutsetning for god og varig tetting ved montering av veggmaterialet. Ved avvik må mellomrommet tettes.

1.4 Utstikkende rør skal være fast forankret slik at det kan tettes mellom rør og veggbelegg.

### 2. FORBEREDELSE

2.1 Ved sparkling skal det benyttes våtromssparkel. OBS! Ved bruk av to-komponents polyestersparkel kan det oppstå misfarging ved feil og/eller utilstrekkelig blanding. Eventuelle mellomrom mellom veggplate og gulv skal fylles.

2.2 Ved belegg på vegg med sokkel av oppbrettet vinylbelegg skal sokkelens overkant sparkles ut og slipes av. Fjern eventuell sparkel fra vinylbeleggets oppbrett før veggmaterialet monteres. Se figur nedenfor. OBS! Ved montering på oppbrett av overflateprofilert gulvbelegg, se punkt H3.19 eller V3.16.



2.3 Støv og løse partikler må fjernes grundig.

2.4 Sugende underlag, f.eks. sponplater, skal strykes (primes) med utblandet lim (1:4).

2.5 Ved montering på eksisterende PVC-belegg skal underlaget forbehandles i samsvar med anvisningene fra respektive limprodusent.

2.5.1 Ved malte og andre sterkt fargede underlag er det fare for misfarging, og derfor bør slik maling fjernes. Montering frarådes dersom det ikke settes opp nye plater på veggen.

2.6 Bruk bare blyant ved eventuell merking. Vær oppmerksom på at alle markeringer med sprit-/tusjpen, merke- og stempelfarge, kulepenn og liknende kan forårsake misfarging ved såkalt migrasjon.

2.7 Kontroller nøye at materialets produksjons- og serienummer stemmer overens dersom det benyttes materiale fra flere ruller. Rullene skal tas i nummerrekkefølge.

2.8 Før montering må både materiale, lim og underlag få mulighet til å oppnå romtemperatur, som vil si en temperatur på minst +18 °C. Relativ luftfuktighet 30-60 %. Høyere luftfuktighet medfører lengre tørketid for limet og fare for bobledannelse.

2.9 Ruller oppbevares stående.

### H3. HORIZONTAL MONTERING

(for vertikal montering, se V3)

H3.1 Montering skal skje i romtemperatur, minst +18 °C. Den relative luftfuktigheten i lokalet skal være på mellom 30-60 %. Høyere luftfuktighet medfører lengre tørketid for limet og fare for bobledannelse.

H3.2 Lim for montering av Onyx og Onyx bord: I henhold til respektive leverandørs anbefalinger. Følg limprodusentens anvisninger nøye.

Løsemiddelbaserte kloroprenkontaktlim må ikke benyttes på grunn av fare for misfarging. Ufarget kontaktlim av polyuretan eller annet vannbasert kontaktlim kan om nødvendig benyttes.

Limet påføres vanligvis med rull. Pensel benyttes ved rør, i hjørner og i vinkler og lignende.

H3.4 Følgende limmengder anbefales:  
Sugende underlag ca. 4-5 m<sup>2</sup>/lit. lim  
Tette underlag ca. 5-6 m<sup>2</sup>/lit. lim  
Følg limprodusentens anvisninger.

linjeH3.5 Monteringstiden avhenger blant annet av type underlag, sugevnen til underlaget, temperaturen og luftfuktigheten i lokalet.

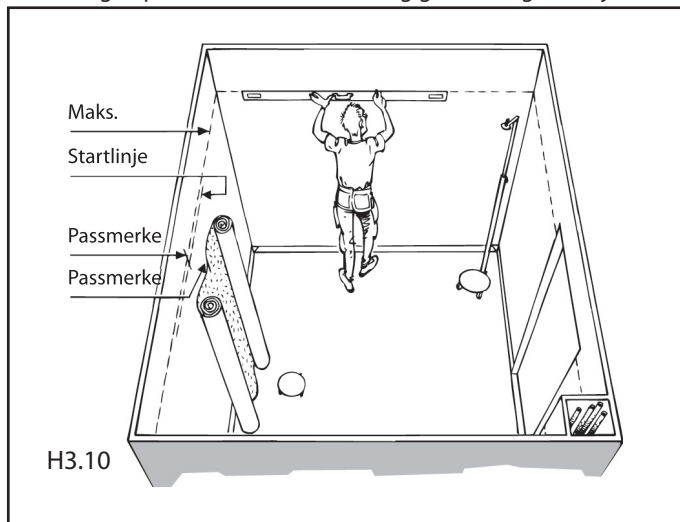
H3.6 Tegn en vannrett linje (maks.linje) på 207 cm. Veggbelegget må ikke komme over denne maks.linjen. Da holder ikke overlappingen ved gulvet (7 cm fra gulvet).

H3.7 Mål rommets omkrets og lag et passmerke på den vannrette linjen ved halve omkretsen (eller på et annet sted som det passer å begynne ved).

H3.8 Kapp og rull opp lengden med baksiden ut på et rør. Lag et tilsvarende passmerke på lengden (halve omkretsen eller et annet sted som det passer å begynne med).

H3.9 Rull opp lengden på et nytt rør bort til markeringen, slik at det blir to sammenhengende ruller.

H3.10 Tegn en ny vannrett linje (startlinje), 1 m lang, der du skal starte monteringen på ca. 200-207 cm., avhengig av hellingen til hjørnene.



H3.11 Kontroller at helling og ujevnhet. Hvis ikke må veggbelegget skjæres rent, minst 0,5 m utenfor våtsonen og minst 100 mm fra hjørne, og deretter trådsveises.

H3.12 Påfør lim på veggflaten helt opp til den vannrette linjen. Ved sugende underlag skal belegget monteres med våtliming, og ved ikke sugende underlag med sen våtliming. Kontaktliming gir dårligere limforbindelse, som kan forårsake bobledannelse når belegget utsettes for belastning, f.eks. økt varmebelastning. Derfor må ikke større flater limes opp på en gang, slik at limet går over til kontaktlimstadium.

H3.13 Tilpass rullene mot den limte veggen slik at det stemmer med startlinjen og passmerkene.

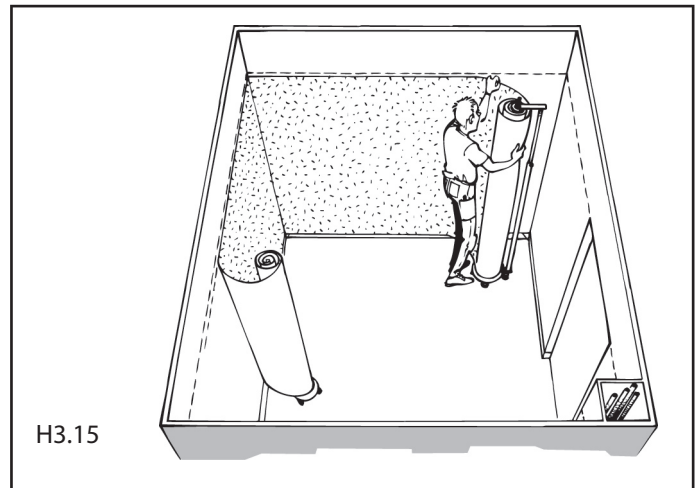
H3.14 For å lette monteringen kan du bruke en spesiallaget monteringsvogn.

H3.15 Monter deretter en og en rull, og avslutt ved dørkarm. Se bilde H3.15.

H3.16 Ved utvendig hjørne varmes veggmaterialet ved selve hjørnelimingen med varmluft, slik at materialet kan bøyes til et "skarpt" (rett) hjørne. Bruk dobbeltsidig liming eller vannbasert kontaktlim.

H3.17 Ved forming av materialet i innvendig hjørne benyttes et verktøy som ikke skader materialet, for eksempel hjørnerull.

H3.18 Gni godt fast med et fastgningningsverktøy, slik at all luft presses ut. Start midt på lengden og arbeid oppover og nedover. Pass på



at fastgningningsverktøyet ikke lager riper i veggbelegget.

H3.19 Veggmaterialet skal trekkes ca. 30 mm ned på vinylbelegget og festes med lim laget for dette formålet. Se bilde under punkt 2.2. Det er viktig at det påføres nok lim, og at materialet gnis godt fast.

OBS! Ved gulvbelegg med profilert overflate, les gulvleverandørens monteringsanvisninger for hvordan veggbelegget skal monteres på gulvbeleggets oppbrett.

H3.20 Renskjær belegget mot sokkel og andre begrensninger, og veggbeleggets overlappning mot gulvbelegget. Vær forsiktig så gulvbelegget ikke skades.

H3.21 Vask straks bort limrester. Bruk rent vann. Angi om underkanten av overlappingen skal forsegles.

H3.22.1 Rørgjennomføringer tettes med Casco AquaTät, Bostic Aqua Seal eller tilsvarende.

H3.22.2 Overlappingsens nedre kant mot oppbretten på gulvbelegget tettes med AquaTät, Bostic Aqua Seal eller tilsvarende.

H3.23 Marker nedre avslutning av borden på veggbelegget. Beregn 3 cm overlappning. Gå ut fra den vannrette linjen.

H3.24 Sparkle ut overkanten av veggbelegget med våtromssparkel.

H3.25 Mål og kapp borden til riktig lengde og bredde. Renskjær om nødvendig underkanten av borden og rull den opp på et rør. Hvis materialet til borden tas fra flere ruller - pass på at mønsterhøyden på lengdene stemmer.

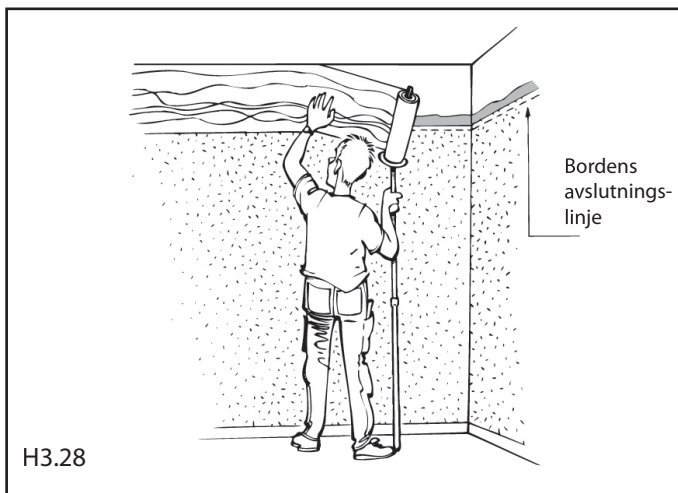
H3.26 Påfør lim på veggflaten der borden skal sitte. Vær svært nøye med at limet går helt ned mot markeringene.

Alternativt kan en spesialteip monteres langs den vannrette linjen og lim påføres i rikelig mengde. Borden monteres og presses løst inn i limet på teipen. Deretter fjernes teipen, og borden presses igjen inn mot veggen.

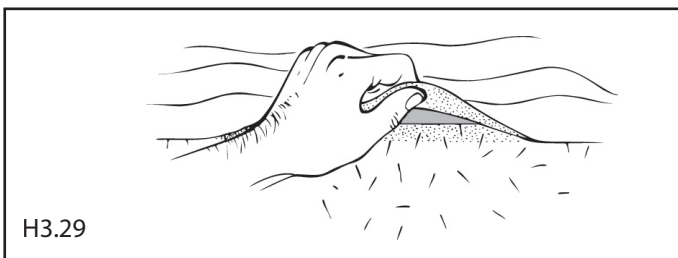
OBS! Ikke la teipen bli sittende for lenge, da det kan være fare for mi-grasjon.

H3.27 Borden monteres etter markeringene. Bruk en spesiell rulle vogn for å lette monteringen.

H3.28 Start monteringen i et hjørne i den tørre delen. Slipp borden ca. 2 cm ut på den andre veggen og avslutt bordmonteringen.



H3.29 Kontroller at limet har fuktet hele flaten mellom bord og veggbelegg.



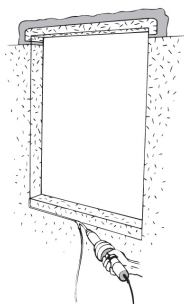
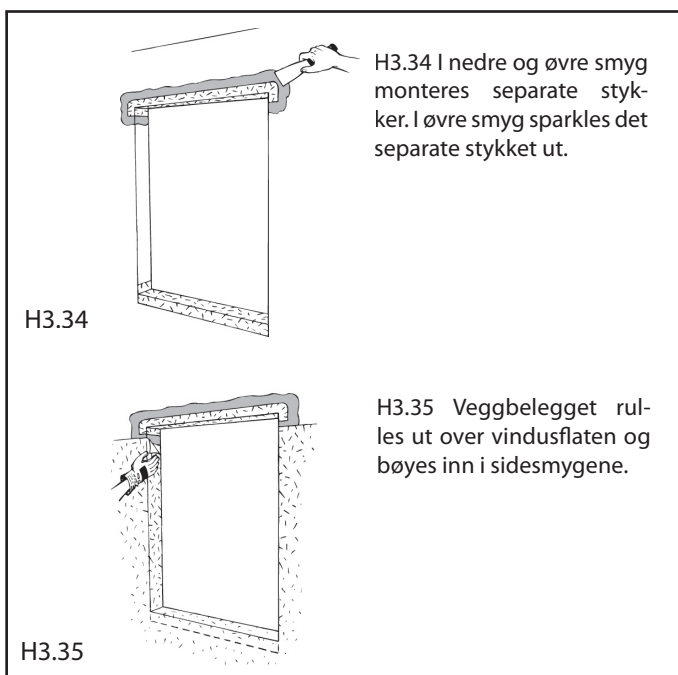
H3.30 Vær nøye med å vaske bort limrester ved bordens overlapping. Bruk rent vann.

H3.31 Arbeidet avsluttes med en lett skraping av bordens underkant med en finish-skrape eller sikling for å fjerne eventuelt skjegg.

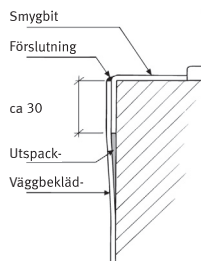
H3.32 I våtsoner forsegles bordens underkant med Casco AquaTät, Bostic Aqua Seal eller tilsvarende.

## VINDUER

H3.33 I nedre smyg sparkles et lett fall for å unngå vannansamling mot karmen.



H3.36



H3.36.1

H3.37 Borden monteres med overlapping mot det øvre smygstykket. For ytterligere og mer detaljert informasjon – kontakt leverandøren.

H3.38 Etterkontroll utføres i samsvar med avsnitt 4 Kontroll.

## V3. VERTIKAL MONTERING

(for horisontal montering, se H3)

V3.1 Montering skal skje i romtemperatur, minst +18 °C. Den relative luftfuktigheten i lokalet skal være 30-60 %. Høyere luftfuktighet medfører lengre tørketid for limet og fare for bobledannelse.

V 3.2 Ved visse mønster skal annenhver lengde endevendes. Se fortegnelse i produktfaktabladet for Onyx.

V3.3 For montering av Onyx anbefales lim fra følgende leverandører. Bostik, Casco og Svenska Lim. Dette gjelder også utvendige hjørner og overlapping. Løsemiddelbaserte klørporenkontaktlim må ikke brukes på grunn av faren for misfarging. Ufarget kontaktlim av polyuretan eller annet vannbasert kontaktlim kan om nødvendig benyttes.

V3.4 Limet påføres vanligvis med rull. Pensel benyttes ved rør, i hjørner og i vinkler og lignende.

V3.5 Følgende limmengder anbefales:  
Sugende underlag ca. 4-5 m<sup>2</sup>/lit. lim  
Tette underlag ca. 5-6 m<sup>2</sup>/lit. lim

V3.6 Monteringstiden avhenger blant annet av type underlag, sugenheten til underlaget, temperaturen og luftfuktigheten i lokalet.

V3.7 Gni nøye fast med et fastgnidningsverktøy, slik at all luft presses ut. Start midt på lengden og arbeid oppover og nedover i lengderetningen. Pass på at fastgnidningsverktøyet ikke lager riper i veggbelegget.

## HJØRNER

V3.8 Kontroller at tilstøtende vegger er rette og i lodd. Hvis de ikke er det, bør den oppståtte skjevheten korrigeres ved at det plasseres skjøter nær innvendig/utvendig hjørne på følgende måte:

### Innvendig hjørne

V3.9 La lengden passere hjørnet. Lengdeskjær deretter minst 100 mm inn på den nye veggen. Neste lengde loddes og monteres kant i kant etter eventuell renskjæring.

### Utvendig hjørne

V3.10 Skjøt plasseres minst 100 mm fra hjørne.

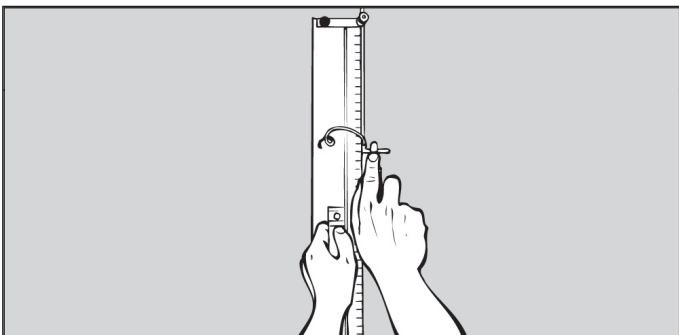
V3.11 Veggmaterialet varmes ved hjørnelimingen med varmluft, slik at materialet kan bøyes til et "skarpt" (rett) hjørne.

V3.12 Ved forming av materialet i innvendig hjørne benyttes et verktøy som ikke skader materialet, for eksempel hjørnerull.

## SKJØTER

V3.13 Ved skjæring av skjøter, pass på at underlaget ikke skades. Dette er særlig viktig ved underlag av gipsplater.

V3.14 Onyx skal alltid trådsveises. Se avsnitt 3.15. Den tette skjøten freses før sveising, slik at spordybden blir 3/4 av materialets tykkelse. Bruk sporskjærer, ikke trekantskrape. Ved sveising benyttes varmluftapparat med hurtigsveismunnstykke for 4 mm tråd. Når tråden er kald, renskjæres den i to omganger – først med månekniv og skjøtslede og deretter bare med månekniv. Bruk et smalt sveisemunnstykke for å redusere faren for glansforskjell i skjøten.



V3.15

V3.15 Fresing og sveising skal utføres først når limet har festet seg. Fresing skal utføres med linjal og skjæreverktøy. Se bilde V3.15. Tiden for dette avhenger blant annet av ventilasjon, temperatur og sugeevnen til underlaget. Vanligvis oppnås best resultat og fullgod tetning i skjøten når du:

- på sugende underlag freser og sveiser produktet tidligst 4 timer etter monteringen,
- på ikke sugende underlag freser og sveiser produktet tidligst 12 timer etter monteringen.

## ANNET

V3.16 Veggmaterialet skal trekkes ca. 30 mm ned på vinylbelegget og festes med lim laget for dette formålet. Se bilde under 2.2. Det er viktig at det påføres nok lim, og at materialet gnis godt fast. OBS! Ved gulvbelegg med profilert overflate, les gulvleverandørens monteringsanvisninger for hvordan veggbelegget skal monteres på gulvbeleggets oppbrett.

V3.17 Renskjær belegget mot tak og andre begrensninger, og veggbeleggets overlappning mot gulvbelegget. Vær forsiktig så gulvbelegget ikke skades.

V3.18 Vask straks bort limrester. Bruk rent vann.

V3.18.1 Rørgjennomføringer tettes med Casco AquaTät, Bostic Aqua Seal eller tilsvarende.

V3.18.2 I de delene av rommet som krever vanntett belegg (i dusjrom og bak badekar) skal som et ekstra sikkerhetstiltak den nedre kantens overlappning tettes med et av ovennevnte produkter. (Se fig. 1).

## 4. KONTROLL

4.1 Arbeidet avsluttes med kontroll. Pass på at belegget er uten limrester, at det ikke finnes løse partier, og at det ikke har oppstått bobler etter monteringen.

### MERK!

Før rommet tas i bruk og våtromsbelegget utsettes for vann, er det viktig at limfilmen får tørke helt.

### Tørkeråd

- På tette underlag (hele eller deler av en veggflate) kreves ca. sju døgnstørketid.
- På sugende underlag, f.eks. gips med liming mot gulvbeleggets oppbrett, er det tilstrekkelig med to døgnstørketid.

## 5. VEDLIKEHOLD

5.1 Se VEDLIKEHOLDSRÅD FOR VÅTROM.

## 6. VINYLBELEGG SOM MEMBRAN BAK FLISER

6.1 Godkjent vinylbelegg skal bare benyttes som membran i såkalte tynnsjikt-konstruksjoner. Ellers gjelder følgende:

- at membranen monteres av en autorisert bedrift som er godkjent for arbeid med vinyl
- at skjøter trådsveises ved vertikal montering
- at horisontal veggmontering anbefales
- at belegget pusses med slipepapir nr. 80 og deretter våttørkes
- at festemasse er et produkt som leverandør anbefaler
- at tetning av rørgjennomføringer skjer med anvendelig, typegodkjent foring

Forbo Flooring AS  
Hagaløkkvn. 7  
1383 Asker

Tlf. 66 77 12 00  
Faks 66 77 12 40/45

E-post info.norway@forbo.com  
www.forbo.no